

Zaaknummer	268547
Onderwerp	Toekomstverkenning Welzijnswerk gemeente Mook en Middelaar
Datum raadsvergadering	11 december 2025
Raadscommissie	Algemene commissie
Datum raadscommissie	3 december 2025
Programma	Sociaal Domein
Portefeuillehouder	F.N. Dillerop

Toekomstverkenning Welzijnswerk gemeente Mook en Middelaar

Inleiding

In het kader van de gemeentelijke programmabegroting 2025 is voorgesteld om de subsidie aan Synthese per 2025 te beëindigen en het welzijnswerk in eigen beheer te nemen. De achterliggende gedachte was dat de gemeente hiermee meer regie zou kunnen nemen en mogelijk een bezuiniging kon worden bereikt.

De gemeenteraad heeft echter besloten dat de samenwerking met Synthese in ieder geval tot en met 2026 wordt voortgezet. Aan het college is gevraagd om een plan voor te leggen waarin wordt verkend hoe de inzet van Synthese op termijn kan worden verminderd.

Voorstel

1. Kennis te nemen van de Toekomstverkenning Welzijnswerk gemeente Mook en Middelaar.
2. In te stemmen met de voortzetting van de samenwerking met Synthese voor het volledige welzijnswerk, inclusief jeugd, gezin en mantelzorg.

Beoogd effect

Amendement afdoen en duidelijkheid geven rondom de toekomst van het welzijnswerk binnen de gemeente Mook en Middelaar.

Raadsvoorstel

Inleiding

De gemeente Mook en Middelaar werkt samen met stichting Synthese rondom de uitvoering van het welzijnswerk. Welzijnswerk omvat alle maatschappelijke activiteiten, diensten en organisaties die gericht zijn op het bevorderen van het geestelijk en sociaal welzijn van mensen. Dit omvat onder andere hulp, advies, begeleiding en het organiseren van sociale activiteiten om mensen, waaronder jongeren of ouderen, te ondersteunen en hen te helpen grip te krijgen op hun leven.

Synthese levert maatschappelijke ondersteuning aan inwoners van alle leeftijden, variërend van individueel maatschappelijk werk tot groepsgerichte preventieactiviteiten, mantelzorgondersteuning en jongerenwerk. De gemeente biedt ondersteuning vanuit de Jeugdwet en Wmo.

In het kader van de gemeentelijke programmabegroting 2025 is voorgesteld om de subsidie aan Synthese per 2025 te beëindigen en het welzijnswerk in eigen beheer te nemen. Hierdoor zou mogelijk een bezuiniging kunnen worden bereikt.

U heeft besloten het raadsvoorstel rondom de Programmabegroting te amenderen dat de samenwerking met Synthese in ieder geval tot en met 2026 wordt voortgezet op dezelfde manier als in 2024 en 2025. U heeft het college gevraagd 'om een plan voor te leggen waarin wordt verkend hoe de inzet van Synthese op termijn kan worden verminderd'.

Dit plan ligt nu aan u voor als toekomstverkenning, waarbij de keus is gemaakt het onderwerp te verbreden en het totale welzijnswerk in onze gemeente te verkennen. Het doel van deze verkenning is zicht te krijgen op de haalbaarheid, effectiviteit en kosten van verschillende scenario's voor de mogelijke uitvoering van het welzijnswerk in de gemeente Mook en Middelaar. Het plan bevat een analyse om inzicht te geven en de risico's zichtbaar te maken en biedt uiteindelijk drie uitgewerkte scenario's gevolgd door een advies.

Hieronder een korte samenvatting per scenario:

1. Huidige situatie behouden

De gemeente blijft samenwerken met Synthese voor het volledige welzijnswerk, inclusief jeugd, gezin en mantelzorg. Er wordt een jaarlijkse subsidie aangevraagd aan de hand van een activiteitenplan en begroting. Dit activiteitenplan wordt opgesteld in samenwerking met het sociaal team, zodat er goed wordt ingespeeld op datgene wat nodig en gewenst is.

Kosten: € 236.000,-.

2. Welzijnswerk volledig inbesteden

De gemeente neemt per 2027 afscheid van Synthese en voert vanaf die datum al het welzijnswerk zelf uit. De gemeente heeft hierdoor alle regie en een directe koppeling van het sociaal team en het werkgebied. Om dat te bereiken zal er een interne kwaliteitsstructuur opgebouwd moeten worden en mogelijk personeel geworven (en behouden) moeten worden. De subsidie aan Synthese vervalt, maar er komen personeels- en andere overheadkosten voor de gemeente bij.

Kosten: € 264.000,-.

3. Hybride model

De gemeente voert het grootste deel zelf uit, terwijl Synthese verantwoordelijk blijft voor mantelzorg. Er is meer regie bij de gemeente, zonder alles zelf te hoeven uitvoeren en de kwaliteit wel wordt behouden.

Kanttekening bij dit model is dat Synthese heeft aangegeven dat gemeente Mook en Middelaar met de huidige afname op het minimum zit wat zij kunnen en willen leveren. Als de wens is onderdelen

Raadsvoorstel

over te hevelen naar de gemeente, betekent dit dat Synthese alleen nog mantelzorg kan aanbieden. Zij kunnen dan niet meer de gewenste kwaliteit leveren voor het geheel aan welzijnswerk. Dit heeft tot gevolg dat er (nog) een andere partij gevonden moet worden voor de taken die de gemeente niet zelf kan/wil/gaat uitvoeren. Er is geen garantie dat die andere partij gevonden wordt, wat extra risico's met zich meebrengt

Kosten: € 273.000,-.

De keuze hangt af van de gewenste mate van regie, financiële afwegingen en de uitvoeringscapaciteit binnen de gemeente.

Voorstel

Het voorstel is te kiezen voor scenario 1 waarbij de huidige samenwerking wordt voortgezet met Synthese als welzijnspartner binnen de gemeente Mook en Middelaar. De in de analyse genoteerde aandachtspunten zullen worden verwerkt in het toekomstige werkplan.

Aanvullend voorstel is toe te werken naar een meerjarige subsidie, rekening houdend met de inrichting van taken en verantwoordelijkheden volgend uit de landelijke Hervormingsagenda Jeugd.

Zie de bijlagen voor de volledige verkenning en analyse van het welzijnswerk in onze gemeente.

Argumenten

1.1 De analyse en toekomstverkenning geven een reëel beeld van de huidige samenwerking.

De stukken zijn opgesteld in samenwerking met interne medewerkers en Synthese en beschrijven de scenario's, financiën en bijbehorende kanttekeningen en verbeterpunten.

2.1 De huidige situatie waarborgt de kwaliteit en continuïteit

De gemeente kan technisch gezien de taken van Synthese overnemen, maar dat vraagt flinke inspanning, zowel in tijd als in geld en brengt verschillende risico's met zich mee. Het lijkt verstandiger om verder te investeren in de samenwerking met Synthese, dan zelf alles op te pakken. Er is geen financieel voordeel en de gevolgen zijn te groot. Als kleine gemeente zijn wij te kwetsbaar voor deze grote verantwoordelijkheid.

De berekening laat zien dat de huidige situatie (scenario 1) het goedkoopst is en geeft geen onrust door te kiezen voor ingrijpende aanpassingen. De basis van de samenwerking staat en heeft zich al die jaren bewezen waarbij er altijd ruimte is voor verbetering.

2.2 Gemeenten komen terug van investering van deze werkzaamheden en wij willen van hun lessen leren.

Synthese geeft aan dat zij in de loop der tijd diverse gemeenten eerder een dergelijk besluit hebben zien nemen (m.b.t. maatschappelijk werk) en na verloop van tijd dit besluit ook weer zien terugdraaien. Inbesteden is niet per definitie goedkoper en heeft grote consequenties voor zowel de interne bedrijfsvoering als het maatschappelijk veld.

2.3 Synthese heeft zich bewezen als betrouwbare partner

Synthese voert het welzijnswerk al lange tijd uit in Mook en Middelaar en voert haar activiteiten ook voor buurgemeente Heumen uit. Dit betekent (schaal)voordelen voor beide -kleine- gemeenten en zorgt voor slagkracht en kennisdeling. De inzet van Synthese draagt bij aan de laagdrempelige toegang tot hulp, voorkomt zwaardere ondersteuningstrajecten en versterkt de sociale basis.

2.4 Een gemeente is regievoerder, geen uitvoerder

De gemeente kan technisch gezien de taken van Synthese overnemen, maar dat vraagt flinke inspanning, zowel in tijd als in geld en brengt verschillende risico's met zich mee. Het lijkt verstandiger om verder te investeren in de samenwerking met Synthese, dan zelf alles op te pakken. Als kleine

Raadsvoorstel

gemeente zijn wij te kwetsbaar voor deze grote verantwoordelijkheid en er zit geen financieel voordeel aan.

Kanttekeningen

1.1 De eerder genoemde bezuiniging van € 88.000 is gebaseerd op andere gegevens

Eén van de in 2024 in kaart gebrachte bezuinigingsopties betrof het doen van onderzoek naar de besparingsmogelijkheden op het moment dat de gemeente zelf het welzijnswerk zou uitvoeren. Met de toen beschikbare kennis werd de hoogte van de mogelijke besparing vastgesteld op 88.000 euro. Nu het aangekondigde onderzoek uitgevoerd is, is beter inzicht in de omvang van de potentiële besparing. Naar nu blijkt betreft de fte inzet die gemoeid is met het zelf uitvoeren van het welzijnswerk niet 1,29 fte maar 1,83 fte (zie Analyse, paragraaf 2.2). Ook is destijds uitgegaan van het subsidiebedrag 2025, terwijl nu de subsidieaanvraag 2026 als basis is gebruikt.

2.1 Kostenbesparing is bij geen enkel scenario mogelijk

Dit onderzoek is gestart vanuit de (gedeeltelijke) wens om een bezuiniging mogelijk te maken. Gebleken is dat de andere twee scenario's duurder zijn. Welzijnsorganisaties hebben een lagere overhead omdat zij meer uitvoeringsgericht, flexibel en minder bureaucratisch zijn dan gemeenten. Gemeenten hebben veel bestuurlijke en verantwoordingskosten te dragen en zullen bij (gedeeltelijk) inbesteden alles intern moeten organiseren om (een deel van) de welzijnstaken zelf te kunnen uitvoeren. Er zijn extra kosten gemoeid vanaf de werving van de uitvoering tot de extra beleidscapaciteit en de bedrijfsvoering en coördinatie hier omheen.

2.2. De samenwerking moet beter

Synthese heeft het afgelopen jaar de continuïteit niet op elk terrein kunnen waarborgen. In de samenwerking zijn verbeteringen rondom taken en verantwoordelijkheden mogelijk. De in de analyse genoteerde aandachtspunten en concrete(re) afspraken over taken en verantwoordelijkheden moeten zorgen voor een efficiencywinst en optimale samenwerking.

Financiën

Afhankelijk van het gekozen scenario zullen de financiële gevolgen worden verwerkt in de Programmabegroting 2027.

Communicatie

Na besluitvorming zal Synthese, het Sociaal Team en andere betrokkenen op de hoogte worden gebracht van het genomen besluit. Als na besluitvorming blijkt dat het nodig is hierover extern te communiceren zal dit in samenwerking met team communicatie worden opgepakt.

Uitvoering

Als er wordt gekozen voor scenario 1 zal Synthese de verbeterpunten zoals genoemd in dit plan verwerken in de volgende subsidieaanvraag.

Om Synthese (of een andere partij) voldoende tijd te geven een subsidie aanvraag te doen voor 2027 of de gemeente de benodigde tijd te geven alles zelf in te richten, is ervoor gekozen dit plan eerder aan de raad voor te leggen.

Bijlage(n)

Raadsvoorstel

1. Toekomstverkenning Welzijnswerk Mook en Middelaar
2. Analyse Welzijnswerk Mook en Middelaar 2025

Mook, 11 december 2025

Het college van burgemeester en wethouders van Mook en Middelaar,

De gemeentesecretaris
drs. W. Mariman

De burgemeester
I.M. van Dijk